SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 197. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 16, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го ЖОВТНЯ 1993. Ч. 197. РІК С.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ВИБОРІВ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 12-го жовтня, на пресовій конференції керівники Всеукраїнського Об'єднання Підприємців (ВОП) повідомили, що створюється єдиний передвиборчий бльок партій і рухів, програмні цілі та методи яких співпадають з цілями ВОП і що підприємці підтримуватимуть політичні організації ринкового спрямування: „Якщо ми йдемо до демократичного суспільства, то, крім усіх інших свобід, треба забезпечити свободу економічної діяльности. На жаль, з теперішньою владою цього досягти неможливо. Тому на наступних виборах треба створити парлямент із людей з новими ідеями і, крім того, професіоналів у своїй справі", — сказав голова ВОП Валерій Бабич.

На семінарі секретаріяту Української Республіканської Партії (УРП) з питань проведення виборів виступила член Національного інституту демократії ЗСА Сара Фарноворт, яка поділилася досвідом виборчої діяльности демократів ЗСА. Вона звернула особливу увагу на те, що у виборчих дільницях необхідна присутність закордонних спостерігачів, а також повідомила, що Національний інститут демократії ЗСА підтримуватиме демократичні сили України. Це питання обговорюється і в Міжнародному фонді з виборчої системи.

Керівники УРП розповіли, що до 15-го жовтня їхня партія формує передвиборчу плятформу, до 1-го листопада передбачено формування коаліції та формування груп підтримки.

Українська Національна Асамблея (УНА) братиме активну участь у виборах депутатів Верховної Ради та Президента. Про це повідомив заступник голови УНА, заступник головного командира УНСО Дмитро Корчинський. „УНА дійсно, як політична сила, прагне до влади. Не повинно бути ілюзій. Ситуація в Україні може поліпшитись тільки тоді, коли до влади прийде організована суспільна сила, яка зможе навести порядок і взяти на себе відповідальність за державу, реформи і Уряд. Саме така суспільна сила формується навколо УНА і УНСО", — сказав Д. Корчинський.

Голова Правління Організації Українських Націоналістів Микола Плав'юк в інтерв'ю для українського радіо заявив, що в Україні склалася небезпечна ситуація, коли народ не довіряє урядові. Подолати труднощі, на його думку, можна лише консолідацією усіх сил. „Якщо ми втратимо довір'я до своєї влади, то з часом втратимо довір'я і до своєї спроможности мати власну державу", — сказав М. Плав'юк. На запитання щодо можливости кандидувати на Президента України, М. Плав'юк відповів, що це питання для нього не є найважливішим. „Важливо, щоб Україна мала доброго Президента, а хто ним буде — вирішить народ".

У СВІТІ

ЦИМИ ДНЯМИ ПРЕЗИДЕНТ Південно-Африканської Республіки де Клерк зустрівся з лідерами недавно створеного Альянсу свободи, в якому об'єдналися праві партії як білої громади, так і чорної більшости країни. Альянс свободи домагається автономії для етнічних груп від центрального уряду і тепер бойкотує працю Ради багатопартійних переговорів, метою яких є здійснення конституційних реформ у ПАР. Якщо продовж місяця не вдасться досягнути компромісових домовлень між усіма сторонами, сказав де Клерк, то єдиним способом розв'язання гострих протиріч буде проведення загальнонаціонального референдуму.

В ЧЕТВЕР, 14-ГО ЖОВТНЯ, в Брюсселі, бельгійській столиці, почалися переговори торговельного представника Европейської спільноти Леона Бріттена з американським міністром торгівлі Мікі Кантором. Вони мають намір досягнути якогось компромісу в питанні щодо вільної торгівлі. Якщо сторони до кінця цього року не вийдуть з глухого кута, то попередня угода між Старим і Новим світом (так званий Блейргавзький договір) втратить свою чинність.

УРЯД КОМУНІСТИЧНОЇ Північної Кореї офіційно заявив, що більше не має наміру продовжувати переговори з Міжнародним аґентством в питаннях атомової енерґії щодо перевірки ядерних об'єктів на північнокорейській території. У спеціяльній заяві міністерства атомової енерґетики підкреслюється, що „МАҐАТЕ втратило довір'я" і відтепер Пйонґянґ вимагатиме, що переговори велися безпосередньо з Вашінґтоном.

ЦЕНТРАЛЬНА РАДА Палестинської визвольної організації, головне бюро якої знаходиться в Тунісі, ратифікувала палестинсько-ізраїльську угоду щодо запровадження обмеженої палестинської автономії в Єрихоні і в смузі Ґази. Центральна рада є серединною керівною інстанцією між виконкомом ПВО і Національною радою Палестини, тобто парляментом у вигнанні. Керівником палестинської автономної адміністрації, яку буде створено у найближчі два місяці, обрано Ясіра Арафата.

ТРИ ДНІ ТОМУ СТОЛИЦЮ Азербайджану Баку відвідав з офіційною візитою міністер закордонних справ Великобританії Даґлас Гирд. Він мав зустріч з новим президентом Азербайджану Ґейдаром Алієвим, під час якої відбулося парафування двох документів — спільного меморандуму і декляраціії, котрими визначаються стосунки між Англією і Азербайджаном.

В АТЕНАХ ОПРИЛЮДНЕНО склад нового уряду Греції, зформованого лідером соціялістів Андреасом Папандреу. Пост міністра закордонних справ дістав Карольос Папуляс, міністра національної оборони — Герасімос Арсеніс, міністра культури — Мелліна Меркурі.

ПРЕЗИДЕНТ ЧЕХІЇ Вацлав Гавел у своєму виступі на засіданні парляменту заявив, що „центральноевропейські країни є першими кандидатами на вхід до НАТО" і підкреслив, що цей оборонний союз повинен стати одним з головних ґарантів внутрішньої стабільности демократичної Европи, „інструментом спільного захисту від можливого аґресора".

УАКРАДА ВІДБУЛА 3-ТЮ КОНВЕНЦІЮ

У. ДЯЧУК ПЕРЕОБРАНА НА ГОЛОВУ КРАЙОВОЇ УАКРАДИ

Нюарк, Н. Дж. (Роман Барановський, Роман Юревич). — У суспільно-громадському житті кожної установи чи організації є події, яким судилося надовго, а то й навічно ввійти в історію і бути записаними там золотими літерами. Саме такою подією в житті Української Американської Координаційної Ради і повинна стати її 3-тя Конвенція, що відбулася тут 2—3-го жовтня ц. р.

Вже з самого ранку в суботу, 2-го жовтня, велику залю одного з найкращих нюаркських готелів Гілтон Ґейтвей заповнили делеґати та гості Конвенції, які з нетерпінням чекали відкриття цього форуму УАКРади, що повинен був зробити підсумки і накреслити нові напрямні на наступний період.

Відкрила Конвенцію голова УАКРади Уляна Дячук. Вона привітала делеґатів та гостей і провела молитву, а відтак запропонувала вставанням і хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять тих членів організації, які відійшли від нас з часу попередньої Конвенції, у тому числі касира св. п. Романа Данилюка, який недавно помер. У короткому вступі У. Дячук кількома штрихами згадала про ті завдання, які стоять перед УАКРадою у зв'язку з новим політичним кліматом в Україні, підкреслила, що „ми повинні подумати і порадитися, як нам краще і ефективніше допомагати рідній батьківщині, особливо українським школам", сказала, що більш детально змалює теперішню політичну ситуацію в Україні голова Української Всесвітньої Координаційної Ради Іван Драч, який присутній на Конвенції.

Відтак відбувся вибір Президії. Головою одноголосно був обраний д-р Іван Флис — колишній президент Української Американської Координаційної Ради, його заступниками — Наталія Іванів та інж. Олександер Пришляк, секретарями — Фома Дигдало і Стефанія Барановська.

Після прийняття денного порядку нарад, затвердження існуючих та вибору нових членів Верифікаційної, Фінансової, Резолюційної і Номінаційної комісій, Осип Труш прочитав протокол з попередньої Конвенції, що відбулася 20—22-го жовтня 1989 року у Філядельфії. Протокол прийнято одноголосно.

Д-р І. Флис надав слово У. Дячук, яка виступила зі звітом про виконану працю за час її головування — від 1-го липня 1990 року до кінця вересня 1993 року. Появу на трибуні У. Дячук — першої голови-жінки в історії УАКРади — делеґати і гості зустріли тривалими оплесками. Ці оплески були і своєрідним схваленням тієї величезної праці і енергії, яку вклала У. Дячук за три роки перебування на пості голови.

А роки ці були як ніколи багатими на вагомі події в історії українського народу. Саме в цей період, що випав на долю У. Дячук як голови УАКРади, була проголошена Декляраціяпро державний суверенітет України, Верховна Рада республіки прийняла Акт проголошення незалежности України, 1-го грудня 1991 року народ сказав своє рішуче слово на референдумі. Розпалася тюрма народів — ненависна совєтська комуністична імперія, і Україна скинула пута довголітнього диктаторського режиму Москви.

Всі ці події стимулювали діяльність УАКРади. У цей важливий момент, коли вирішувалася доля українського народу, вона перебудувала свою працю, переставила її на нові історичні рейки: підтримувала постійний контакт з Україною, надихала її на нові перемоги на шляху будівництва і зміцнення своєї державности, а також допомагала її демократичним силам та громадським і культурним організаціям. А ще ж треба було пильно стежити і вчасно реаґувати на прояви урядових чинників З'єднаних Стейтів Америки, які не завжди могли збагнути політику молодої незалежної української держави і підтримати її віковічне прагнення до незалежности. І тут треба віддати належне: діяльність УАКРади щодо реакції американських політичних чинників на ті чи інші події в Україні проходила у співпраці з представниками УККА. А коли до ЗСА прибували члени Уряду України чи депутати Верховної Ради, влаштовувалися спільні імпрези. Екзекутива УАКРади вважала, що для добра української справи треба відкинути всякі амбіції і керуватися державницькими інтересами, а тому наші зовнішні акції треба проводити спільно.

Коли повинна була відбутися зустріч тодішнього президента ЗСА Джорджа Буша з президентом СССР Міхаїлом Ґорбачовим, УАКРада, УККА і Конференція Професійних та Громадських Організацій вислала спільного листа до Дж. Буша з проханням підтримати у розмові з М. Ґорбачовим самостійницькі змагання України та інших республік Совєтського Союзу.

У своєму звіті У.Дячук згадала і про інші спільні акції обох українських організацій. Наприклад, у вересні 1991 року УАКРада і УККА провели у Вашінґтоні, Чикаґо та Лос Анджелесі спільні маніфестації, метою яких було вимагати від Уряду ЗСА якнайшвидше визнати незалежність молодої української держави.

Діяльність У. Дячук як голови УАКРади не обмежувалася лише засіданнями Екзекутиви, які відбувалися реґулярно що два місяці, чи Крайової Ради (один раз у рік). Коли у жовтні 1990 року в Києві відбувся II З'їзд Народного Руху України, в його праці взяла участь шестичленна делеґація УАКРади, яку очолила її новообрана голова У. Дячук. На той час це була неабияка подія, адже в Україну вперше прибули представники української зорганізованої громади, розкиненої по країнах і континентах світу.

Репрезентувала У. Дячук УАКРаду і в листопаді 1991 року на зустрічі у Білому Домі з президентом Дж. Бушем представників українських громад, на якій американський Президент запевнив, що якщо референдум 1-го грудня підтвердить прагнення українського народу бачити Україну незалежною, то Уряд ЗСА готовий визнати її.

У серпні 1992 року наш народ відзначав першу річницю відновлення незалежности України. До золотоверхого Києва з'їхалися представники українських організацій з усіх країн західньої діяспори. Вперше до столиці молодої держави прибули і члени новостворених українських організацій з республік колишнього Совєтського Союзу, з Сибіру, Далекого Сходу. У святкуваннях взяли участь сім представників Екзекутиви, а також багато членів УАКРади на чолі з її головою. У. Дячук, деякі інші члени делеґації, давали інтерв'ю засобам масової інформації, виступали на телевізії, радіо. Але найцікавішими були зустрічі з представниками українських організацій багатьох міст Сибіру, Казахстану, Далекого Сходу, інших республік колишнього СССР, що їх ми тепер називаємо східньою діяспорою. Їхнім найбільшим бажанням є підтримувати контакти як з Україною, так і з українськими організаціями західньої діяспори, відкривати українські школи, видавати українські газети. На жаль, не завжди вони можуть це зробити власними силами, тому наша допомога їм дуже потрібна. На базі таких зустрічей УАКРада і вирішила звернути увагу на допомогу українцям східньої діяспори.

Багато уваги у своєму звіті У. Дячук присвятила надто важливому і наболілому питанню, яке давно чекає свого позитивного вирішення: про об'єднання двох наших централь — УАКРади і УККА. Вона розповіла про перші кроки на цьому шляху, про переговори з цього приводу представників обох централь, що мали місце у вересні та грудні минулого року, про окремі пропозиції сторін, які покищо не дали бажаного. „Всі ми прагнемо єдности, — сказала У. Дячук, — але чомусь тяжко знайти дорогу до неї".

Важливою ділянкою праці УАКРади у звітному періоді була допомога Україні, про що у своєму звіті теж досить детально розповіла її голова. У 1991 році при УАКРаді був створений Фонд Відродження України, до якого його члени пожертвували за два роки 62,775 дол. З цього фонду Екзекутива виділяла допомогу демократичним організаціям в Україні, на видавничу діяльність, а найбільше для встановлення зв'язків із східньою діяспорою. Цією допомогою займався касир, нині покійний Р. Данилюк, який особисто купував необхідні технічні речі, перевіряв їх доставу та використання в Україні.

Доповідач не оминула і такого питання як участь УАКРади у СКВУ, згадала, що його черговий конгрес відбудеться 2 — 7-го листопада ц.р. у Торонто, на якому має вирішитися його дальша доля: нова назва, зміна статуту, нові напрямні або й ліквідація.

У. Дячук сердечно подякувала членам Екзекутиви за співпрацю, яка „проходила гармонійно", а особливо інж. Дам'янові Ліщинському за провадження канцелярії, д-рові Романові Барановському за сумлінне видання „Бюлетеня", покійному Р. Данилюкові, який, будучи касиром від початку існування цієї установи, дбав про її фінансовий стан.

На закінчення, говорячи про нові завдання цієї „організації організацій", голова УАКРади сказала: „Наші очі й надалі повинні бути звернені на Україну. Там демократичні сили щодня ведуть бій за закріплення української мови, за зміни у шкільництві, за втримання теперішніх кордонів та за зміну економічного плянування. Їм мусимо подавати руку допомоги, з ними мусимо й далі співпрацювати. Тепер плянується підготова до виборів, а з ними прийдуть для нас нові завдання".

Делеґати і гості з великою увагою вислухали ґрунтовну, всеохоплюючу і цілеспрямовуючу доповідь У. Дячук, яка викликала жваву дискусію. Ніби висловлюючи думки делеґатів (та й усіх присутніх на Конвен-

(Продовження на ст. 3)

Звітує У. Дячук
(Світлив Роман Воронович, „Український Тижневик")

Сен. Ф. Лотенберг (посередині) з групою членів Екзекутиви.

СОМАЛІЙЦІ ЗВІЛЬНИЛИ ПОЛОНЕНОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕТУНА

Моґадішу, Сомалія. — Як інформує Аґентство Асошіейтед Пресс, в четвер, 14-го жовтня, бойовики генерала Мохаммеда Айдіда звільнили 32-річного американського летуна Майкла Дюрана, який потрапив у полон 3-го жовтня, коли його гелікоптер сомалійці збили над Моґадішу.

Невдовзі після цієї події у Білому Домі відбулася пресова конференція, на якій президент З'єднаних Стейтів Билл Клінтон говорив про зовнішньополітичні проблеми. Щодо політики ЗСА в Сомалії, то Президент сказав: „Досвід участи американських військ в сомалійських подіях змушує мене в майбутньому діяти більш обережно, коли мова зайде про нові мироносні операції ООН".

Заторкуючи ґаїтянську тему, президент Б. Клінтон підкреслив, що З'єднані Стейти домагаються, щоб військова влада Ґаїті виконала угоду про повернення у країну президента Арістіда.

Франція змінить наставлення щодо договору про торгівлю

Париж. — В середу, 13-го жовтня, прем'єр-міністер Франції Едуард Балладюр, виступаючи в парляменті, дав до зрозуміння, що його уряд піде на певні поступки в подальших переговорах з іншими членами Спільного ринку в питанні Генеральної митно-торговельної угоди. Виглядає, що Франція в цілому схвалить так званий „блейргавзький договір", підписаний у Вашінґтоні представниками Спільного ринку і З'єднаних Стейтів. Однак це не означає, що французи відмовляться від усіх своїх претенсій.

Конфліктною точкою залишається угода, яка передбачає деяке обмеження виробництва сільсько-господарської продукції в країнах Европейської спільноти і зменшення державних субсидій для фармерів. Франція має намір просити партнерів покищо не обговорювати це питання, щоб докладніше його вивчити. Крім сільсько-господарської проблеми, Париж наполягає, щоб з тексту Генеральної митно-торговельної угоди були вилучені питання щодо телевізійної індустрії і кіна.

С. МАЙДАНСЬКА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Тут у вівторок, 19-го жовтня розпочнеться осінній семестр 1993/94 року Філії УКУ у Філядельфії, тема якого „Стан незалежної України". Інавґураційний виклад на тему „Стан культури в незалежній Україні" виголосить поетеса і музиколог з Києва Софія Майданська. Виклад вона відчитає у Філії УКУ у Філядельфії, в домі св. Софії, 7911 Вайтвуд ровд в Елкінс Парк, Па. Початок о год. 7:30 вечора. Після офіційної частини - зустріч з прелеґенткою.

В АМЕРИЦІ

РЕЧНИКИ ВСІМ відомої корпорації Вулворта заявили, що мають в пляні елімінувати 13,000 місць праці при закритті 970 своїх крамниць у ЗСА та Канаді. Ця переорганізація буде одною з найдорожчих в 114-річній історії корпорації, але вона є конечною, якщо фірма має втриматися на поверхні теперішнього дуже конкуренційного комерційного життя. Коли мова про втрату місць праці, то без праці залишиться 10,000 осіб у ЗСА та приблизно 3,000 в Канаді. Нічого не було сказано які саме крамниці та в котрих місцевостях будуть зліквідовані.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Билла Клінтона в середу, 13-го жовтня, запропонував плян на 100 міл. дол. для перекваліфікування тих робітників, які через підписання Північноамериканського вільного торговельного договору втратили б працю. Одначе критики згаданого договору не сприйняли цієї тимчасової розв'язки Уряду з великим ентузіязмом. Хоча Уряд ЗСА твердить, що дуже мале число американських робітників можуть бути наражені на втрату праці через заключення цього договору, то все ж таки вони запропонували цей плян, щоб заспокоїти протиставлення профспілок і деяких демократичних конґресменів.

ЦИМ РАЗОМ КОСМІЧНА ракета „Колюмбія" перебуватиме в просторі на одній з найдовших дослідних місій, бо аж два тижні. Теперішня подорож буде присвячена медичним дослідам з участю сімох астронавтів і 48 щурів. Більшість дослідної праці буде відбуватися у герметичній лябораторії, що, як окремий модуль, вмонтована у вантажну частину ракети та носить назву „Космічної лябораторії". Там науковці вивчатимуть реакцію мускулів, костей та інших тканин, а також нервову і серцесудинну системи у невагомості та перепристосування їх при повороті.

У ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ відкритим голосуванням схвалено резолюцію, в якій говориться, що Конґрес ЗСА визнає Великий голод 1932-33 років в Україні результатом жорстокої сталінської репресивної політики щодо українського народу.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Билла Клінтона подав до загального відома в середу, 13-го жовтня, що погодився надати дозвіл на податкове звільнення Церкві Науковости та понад 150 з нею пов'язаних корпораціям і тим закінчилася онда з найдовших податкових суперечок в американській історії. Ця справа не тільки є найдовшою судовою справою, бо триває вже майже 39 років, але також одною з найдорожчих, коли йдеться про судові видатки.

ШІСТЬ ТИЖНІВ ПІСЛЯ того, як Луї Фрі став директором ФБІ він повідомив про реорганізацію бюра, ліквідуючи при цьому два становища директорських заступників і майже 50 керівних адміністративних посад. Новий директор відразу підкреслив, що з цього приводу ніхто не втратить праці, а тільки буде перенесений на інше становище. Ці зміни на його думку поліпшать видайність праці бюра та заощадять фонди.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA:(201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to "Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.(201) 434-0237. (201) 434-0807. (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J

Передплата на рік $ 40.00 на півроку —$22.00 на 3 місяці—$12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси—$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O.Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Новий амбасадор ЗСА в Україні

Коли тільки президент Билл Клінтон відкликав першого американського амбасадора в Україні Романа Попадюка, — стало відомо, що наступником Попадюка має стати Вілліям Міллер. Офіційно проголошено його номінацію щойно минулого тижня після затвердження Сенатом.

Про особу нового амбасадора не маємо інформацій, за вийнятком того тільки, що він — професійний дипломат, здається німецького роду, бо прізвище німецьке, і що був членом американської амбасади у Москві. Це останнє породжувало сумнів, чи не стане він дивитися на Україну крізь російські окуляри і чи його відомості про Україну не обмежуться тільки до фальшивки з „Большої Енциклопедії" СССР. Острах був безосновний. Вілліям Міллер, як кожний кандидат на пост амбасадора чужої країни, мусів перейти через процедуру затвердження його Сенатом. Переслухуваний на сенатській Комісії закордонних справ, головою якої є сенатор Джозеф Байден, демократ з Делаверу, Міллер відповідав на цілу низку запитів про його підхід до України, про його оцінку вартости України в сучасній конфіґурації міжнародних сил, про його оцінку відносин в Україні і таке подібне. На всі запити Міллер давав прихильні для України відповіді. У всіх відповідях Міллер виявив себе як справжній знавець проблематики України, і не було в цих відповідях нічого, що могло б піддавати під сумнів його підхід до України як існуючої великої нової демократичної країни у Східній Европі. Він знайомий також із проблемою атомової зброї на території України і, на запит у тій справі, твердив, що Україна не хоче бути атомовою країною, але знищення цієї зброї чи переріб її на мирне користування вимагає великих коштів, що їх Україна не має.

З нагоди призначення Романа Попадюка на пост амбасадора в Україну, що довершив президент Джордж Буш, була вже заввага на цьому місці, що кожний амбасадор у кожній чужинецькій країні є перш за все виконавцем політики свого уряду. Політика президента Билла Клінтона у відношенні до України все ще з'ясована тільки посередньо іншими членами державної верхівки і то дуже загальниково, як ось секретарем оборони Лес Еспином. Державний секретар Воррен Кристофер не склав тут ніякої заяви, і створення у Державному департаменті окремої референтури для усамостійнених після розвалу СССР країн вказує, що сам В. Кристофер історією і проблематикою Східньої Европи не цікавився. Ми чули, що президент Клінтон має відвідати Москву і відтіль поїхати до Києва, — це буде чудова нагода для найбільш авторитетного з'ясування всіх сумнівів. Ясно, що вибух короткої громадянської війни в Росії мусів відкласти таку подорож на час тамошнього заспокоєння і стабілізації відносин.

Урядування Романа Попадюка в Україні не позначилося нічим особливим. І тому, що те урядування було коротке, і, може, з вини хаотичних відносин в Україні, але найвірогідніше тому, що він був репрезентантом республіканського Президента, який програв вибори, а вийшов Президент іншої партії, з іншим державним секретарем, з іншими пріоритетами, і не стало пригожої атмосфери для комунікації і звітування.. Найбільша користь з перебування Романа Попадюка у Києві була в його досконалому знанні української мови, що виключало потребу перекладача, але мова у сучасній дипломатії, хоч і важлива — та не найважливіша. Найважливішим є прихильний чи неприхильний підхід амбасадора до країни, в яку його призначено, його знання проблем даної країни та його добра воля помогти цій країні своїми звітами і порадами. Роман Попадюк виконав свою службу добре і для України і для Америки. Будьмо доброї думки і доброї віри щодо ролі, яку гратиме теж Вілліям Міллер у Києві.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ на пресовій конференції речника Державного департаменту Майкла МекКері, державний секретар Воррен Кристофер від 20-го до 27-го жовтня плянує відвідати цілий ряд країн колишнього СССР. Він відвідає Київ, Москву, Мінськ і Алма-Ату а можливо також і столицю Латвії, Ригу.

В. Сірський

ПЛАЧ ЛІНИ КОСТЕНКО НАД НЕДОЛЕЮ ЧОРНОБИЛЯ

У середу, 25-го серпня ц. р., під час Другого Міжнародного Конґресу Україністів у Львові, Ліна Костенко виголосила доповідь „Чорнобиль в дозах історичної свідомости", що своїм трагізмом мусіла потрясти сумління кожного слухача. Це не була наукова доповідь — а розпачливе ридання поетеси над долею мертвого уже сьогодні Чорнобиля. Ось чому лементує поетеса: „Корінне населення виселене. Села мертві, а деяких уже зовсім нема, вони закопані або спалені... Немає жодної надії на воскресіння. Земля там уже вибита в України з-під ніг. Подивіться на карту зони. Ось вони, старовинні, поліські, в самих назвах істинно українські села. Старосілля, Крива Гора, Зимовище, Заліся... Куповате, Опаничі, Товстий Ліс. І ще їх багато, зона велика. Біля кожного в дужках: нежил., нежил. Вони ж не напишуть: мертві. Вони напишуть: нежилы. У самому Чорнобилі люди є... Але то вже люди переважно нетутешні. Само собою, в масі своїй російськомовні... Тотально обкрадені села, пограбовані й осквернені храми, видобуті з могильників і продані на київських базарах запчастини, вивезені не те що меблі з покинутих квартир, а й рами з вікон, спалені хрести на цвинтарях, — все це результат діяльності того наброду. І все це в цілому призвело до того, що разом з ліквідацією наслідків аварії там фактично ліквідуються рештки Поліської України з її матеріяльною і духовною культурою".

Далі Ліна Костенко зупиняється над історією Чорнобиля: „Він був прикордонним містом, північним форпостом Київської Русі. Там і зараз є городище над крутим правим берегом Прип'яті. Отже, з минулих віків нам лишилося городище, а наступним поколінням ми залишаємо там поблизу височенну купу піску, яким засипано цезієву пляму. Села ж ті, що навкіл Чорнобиля, становили колись одне з ним ціле — Чорнобильський замок. В разі війни люди з навколишніх сіл сходилися в ту фортецю... і там же стояли на смерть, обороняючись від всіляких загарбників, яких завжди було на нашу голову подостатком. Історія того краю драматична й цікава, з цілим комплексом одвічно притаманних українській історії трагедій. Специфіка ж того краю в тому, що крім гордієвих вузлів української історії, там знайдуть для себе і поляки, і литовці, і білоруси, і євреї, і росіяни. Поляки... знайдуть свого маршалка Тишкевича, колоритну постать, котрий свого часу був 'державцем' Чорнобильського замку... Там литовці знайдуть свого князя Ердзивілла, який завдав нищівного удару татарському ханові під Чорнобилем. Там білоруси побачать свою героїчну сторінку в боротьбі своїх Полоцьких князів з Київськими князями. Там росіяни побачать розкольників, старообрядців, котрі тікали від переслідувань з Росії у наші ліси... Там євреї знайдуть багато для своєї душі. Звідти родом композитор Сац, що написав музику до 'Синьої птиці' Метерлінка. Там був мало не центр хасидизму, вчення про благочестя, там жив Менахем Нахум Чорнобильський, учень Ізраеля Бешта, основоположника хасидизму. І вже в ці роки, після катастрофи, туди приїздили хасиди зі всього світу, розшукали місце його поховання й поставили над ним капличку. Всі парадокси і всі трагедії всіх століть залишили свій слід у Чорнобилі".

Але найбільшого болю таки припало нашому народові й то за наших часів: „Від нас відірвали такий клапоть України, а ми згодилися, змирилися, що ж поробиш, радіація. Чиєюсь директивою, ще імперським вольовим рішенням від нас по живому одпанахали шмат нашої батьківщини, оголосили його 'зоной отчуждения' — 'отчуждения' України від України, від нас, від світу — і ми, приголомшені такою катастрофою, прийняли цей вирок чиновників від енергетики, відомчих можновладців, навіть не піддавши його гуманітарній діагностиці і правовій експертизі".

І тут Ліна Костенко рішуче протестує проти такого „мачушиного" ставлення до своєї ж землі: „Назвімо речі своїми іменами. Для когось це 'зона отчуждения'. Для когось криміногенна зона. Для когось експериментальний полігон для 'отчественной науки". Для нас це батьківщина. Це одірваний від України і замордований клапоть батьківщини. Це зона національної трагедії".

Не достойним словом згадує Ліна Костенко наших сьогоднішніх народознавців, котрі не опротестували згірдливого слова „самосели", примінeного до місцевого люду: „То як же так сталося, що народознавці не знають, що у нас, в незалежній Україні, є категорія людей абсолютно безправних, позбавлених будь-якого статусу? Що ж це за народознавство, яке досі не опротестувало, що корінний нарід обізваний 'самоселами' на своїй землі? Бо кого у нас називають 'самоселами'? Може тих

(Закінчення на стор. 4)

Д-Р Д. ЦІПИВНИК — КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА СКВУ

II

З.: — Які найбільші завдання і труднощі стоять перед Світовим Конґресом Вільних Українців сьогодні та в найближчому майбутньому?

Д. Ц.: — Я серйозно думав над цим питанням. Існує загальне розуміння, що СКВУ є невід'ємним елементом для українського народу в діяспорі та Україні. Ніяка країна світу не може існувати у повному відокремленні від інших країн. Ми живемо в ері політики та економіки ґльобальних маштабів. Україна повинна перебувати в динамічній рівновазі з іншими країнами — ближчими чи дальшими і тим самим створювати сприятливу атмосферу для підтримки становища України урядами їхніх країн. Для цього Україні необхідна значна допомога і підтримка цих країн як в мирний час, так і у час напруженості та, не дай Боже, у стані війни. Українські громади в країнах діяспори повинні підносити свій профіль. Українці в діяспорі мають завдання створити мережу, що сприяла б та полегшувала б в ріст та розвиток України у всіх її секторах. Особливо це стосується допомоги у переході до демократичної, здорової та вільної ринкової економіки.

СКВУ повинен бути якраз цим ефективним, координуючим тілом, яке може досягнути біжучі та майбутні цілі та подолати перешкоди на своєму шляху. У взаємодії зі своїми складовими організаціями, це тіло також повинно забезпечувати керівництво. Для СКВУ буде необхідно переглянути свої сильні та слабі сторони. Ми повинні переглянути його організаційну структуру та способи діяння і визначити, чи його цілі та завдання відповідають новим потребам українців у діяспорі та Україні. Ми теж повинні переглянути ефективність комітетів при СКВУ. Чи вони функціональні? Нам конечно оцінити та визначити які людські та фінансові ресурси СКВУ має у розпорядженні, і які йому потрібні. Ми також повинні розглянути плян поступового інтеґрування молодих професіоналістів в Екзекутиву та у керівництва комітетів СКВУ. Для успіху і розвитку СКВУ, його складові організації повинні розпочати такий самий процес. Це має велике значення, СКВУ може бути лише настільки сильним чи слабким, як його окремі частини.

З.: — За допомогою якого механізму, на вашу думку, СКВУ може стати більше ефективним?

Д. Ц.: — Я сильно переконаний, що ми повинні порадитися з іншими українськими та неукраїнськими організаціями та центральними тілами. Немає необхідности ще раз „видумувати колесо", якщо необхідна така система уже існує і відповідно працює деінде. Ми також повинні шукати порад та обговорювати це питання з урядовими провідниками та працівниками корпоративних і приватних секторів. Далі я уважаю, що заступники президента СКВУ повинні мати більше значення і відповідальності. Ціла Екзекутива повинна працювати як об'єднане тіло. Може виникнути необхідність переорганізувати СКВУ у сектори: Канада та ЗСА, Европа, Південна Америка, Австралія, і т. д.

Часто найважливішим завданням є вкластися зі завданнями у виділений час Але без часових визначень важко зробити будь-який проґрес. Ні одній організації не дана вічність для пристосування до нових вимог. СКВУ, безперечно, не виживе, якщо не будемо впроваджувати змін вчасно. Як тільки встановлено виділений час для виконання завдань, ми повинні переходити до дії і в той самий час уважно слідкувати і оцінювати наш проґрес, щоб упевнитись, що ми поступаємо у правильному напрямку, який реалізує наші пляни. Такі кроки обов'язкові для СКВУ та його складових організацій. Це питання принципу.

З.: — Які ваші думки про відношення між СКВУ та Українськими Церквами?

Д. Ц.: — Не може бути серйозних заперечень у тому, що для СКВУ необхідно тісно працювати з представниками усіх українських релігійних деномінацій у атмосфері гармонійного співіснування та взаємної поваги. Однак, повинно існувати чітке визначення офіційної ролі Церков у таких світських організаціях як СКВУ. Я виступав би за підхід, подібний до того, який має до цього питання КУК, де окремі релігійні питання підносять світські організації, але самі Церкви не мають офіційного представництва як такі. Їхні інтереси можуть бути заступлені новоствореною Комісією при СКВУ у справах релігії.

З.: — Як ви розглядаєте майбутні відносини між СКВУ та Україною?

Д. Ц.: — Ніхто не може

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про громадську розтратність

Усі здаємо собі добре справу з того, що із приростом числа безробітних і економічною ситуацією не лише в Україні, але також тут, у нас на Північноамериканському континенті, майже кожний мусить двічі застановлятися над випадками і над їхньою конечністю. Розуміється у такому контексті, завжди у першу чергу стоять потреби власні чи родинні, а щойно опісля потреби громадські. Треба справді подивляти нашу громаду, що незважаючи на погіршення економічного стану зуміла в останніх трьох роках зробити величезне зусилля і зібрати такі, як на неї, великі суми гроша, щоб допомогти молодій українській державі в усіх потрібних ділянках.

Не робім тут відразу порівняння із жидівською громадою, яка постійно є першуном у своїх датках на потреби Ізраїля. У нашій спільноті, що поселилася тут після Другої світової війни, можна на пальцях двох рук перелічити таких багачів, яких у жидівській громаді є сотні. Але, коли відкинемо таке порівняння, то побачимо, що наша громада відповідно до своїх спроможностей дає дуже багато і то щедрою рукою. Ніде правди діти, найбільше щедрим у цьому напрямі є старше покоління. Тому лячно стає, як буде ця громадська щедрість виглядати за п'ять чи десять років, коли не стане цих „могіканів", що давали датки по-своїй спроможності, а громадську працю уважали своїм обов'язком, не вимагаючи за неї ніякої заплати.

Сьогодні вони, на жаль, все ще „тягнуть" останками своїх сил і або не хочуть здати своїх позицій, або немає нікого, що хотів би прийти на таких умовинах на їхнє місце. А тим часом громадсько-політичне життя і в діяспорі і Україні „кипить", та немає кінця нарадам, конґресам, засіданням чи форумам. А все це вимагає не лише часу, але і багато гроша зв'язаного із віддаллю та потребою постійного подорожування великої кількости громадських активістів. Але не тільки подорожі вимагають великих видатків — учасники будь-яких зібрань мусять ще і жити, спати та їсти. Все це дослівно, наче змий з байки, пожирає тисячі долярів, а ще й до того вони ідуть зі засади в чужі руки, в яких є всі атрибути — починаючи від летунських ліній, а кінчаючи на готелях чи ресторанах.

Цікаве, у нас роблять дуже корисні статистики чи звіти, а дуже рідко можна із них довідатися скільки видано саме на такі цілі і скільки коштувало це організацію, чи її окремих членів.

Може б такі конкретні числа і їх підсумування дали поштовх до застанови наскільки це все під сучасну пору конечне, а що є тільки незламною традицією нашого громадського життя. Може б така застанова спонукала нас до зміни нашої традиційної системи і спровадила її на більше практичні і тривалі цілі, які ніколи не розплинуться, а залишать слід нашого життя і нашої культури.

Громадська розтратність на інші цілі — сьогодні ніяк не на часі, бо змінилися пріоритети і змінилися наші обставини життя. Слід про це вже вкінці подумати нашим великим організаторам різного роду зібрань, вислід яких звичайно не приносить ніяких далекойдучих постанов, чи напрямних, що змінили б і направили б загальний хід подій у відповідне русло.

О-КА

Марія Харина

СПОГАД

Думки линуть до дня 28-го вересня 1968 року, коли колишні учні Української Академічної Гімназії (УАГ)) у Львові відзначали століття своєї славнозвісної святині знання. З'їхалися вони із різних країн і континентів вільного світу, люди трьох-чотирьох різних поколінь, старші і ті, що в силі віку. Серед них — мій незабутній муж о. митрат Мирослав Харина — тепер покійний — тоді, здавалося б, уосіблення ентузіязму і енерґії й цілеспрямованости — з'їхалися, щоб віддати глибоку шану улюбленій „Альма Матер", запалити всіх учасників з'їзду цим прагненням. Відчувалося рішучість і діловість у нарадах, та не було в атмосфері з'їзду дійсної радости: поволока смутку накинула свій серпанок на учасників. Була це внутрішньо-нуртуюча свідомість, що неволя панує у нашій єдиній для всіх батьківщині, що за всі ті десятиліття блукань у пустині єгипетській не знайшли ми стежини до землі обітованої... Коли ж дійдемо?.. І ось прийшов час: проголошено незалежність української держави. Та не всім нам дано було переступити верхи Ханаана... Деякі, і то ті, які найбільше того прагнули, залишили нас на поклик Господній.

Україна, хоча вже незалежна держава, проходить свій хресний шлях. Їй потрібна допомога всіх живих серцем і душею. І певно, не одну допомогу їй подає кожний із живих давніх абітурієнтів Академічної Гімназії у Львові. Адже ідеали незалежної батьківщини усіх їх єднали. Та згадаймо з пошаною і любов'ю тих, які не дійшли до визначеної собі великої мети. Їх немає вже в живих. Усі вони були членами Ділового комітету УАГ у Львові, створеного в 1967 році в Філядельфії. Вони прагнули тоді гідно відзначити 100-ліття УАГ і заразом зрілости її вихідців, що творили еліту української громади. Тоді очолив цей Діловий комітет о. митрат Мирослав Харина. Його першим заступником став інж. Євстахій Филипович, другим заступником інж. Мирон Ганушевський, секретарем мґр Іван Костюк, а скарбником інж. Роман Кравців. Головою Контрольної комісії обрано інж. Михайла Карамана. Тоді запрошено Почесний комітет, головою якого став проф. д-р Михайло Тершаковець.

Уже в початках діяльности Діловий комітет запланував Ювілейну зустріч колишніх катехитів, професорів і учнів УАГ у Львові, а дещо пізніше видання „Ювілейної Книги" УАГ у Львові, що його інспірував, саме Діловий комітет. Щоб заохотити колишніх учнів УАГ до спільної дії, подано до преси заклики, появилися також цінні інформативні статті та нариси історичного й мемуарного характеру, що на них спонтанно відгукнулися колишні професори й учні УАГ. Це й дало поштовх Діловому комітетові до дальшої запланованої праці для відзначення ювілею дорогої усім „Альма Матер". Немалим трудом зорганізовано тоді Ювілейну зустріч, що відбувалася на „Союзівці", клаптику української землі, здалеку від рідного, тоді ще поневоленого Львова.

Попередила цю знаменну зустріч товариська вечірка „Згадаймо Львів" у Філядельфії, влаштована дружинами членів Ділового комітету для колишніх учнів і їхніх родин та гостей. Організатором цього Комітету був інж. Євстахій Филипович. Успіхом цієї зустрічі був не лише матеріяльний прибуток, але й моральна заохота; своєрідне піднесення викликав факт, що учасниками вечірки були й матуристи ще з 1908 року. Їх удекоровано тоді, на знак пошани „Академічним Перевеслом". Апогеєм ювілейної діяльности був, однак, сам з'їзд 1968 року, що своєю чисельністю і виконанням цікавої і вдалої програми перевищив сподівання своїх організаторів.

Дружньою та інтенсивною була співпраця Ділового комітету і редакційної колеґії, даючи запоруку видання запланованої „Ювілейної Книги". Не обійшлося, однак, без поважних об'єктивних і суб'єктивних перешкод, про що згадує д-р Олександер Домбровський, відомий історик і головний редактор „Ювілейної Книги", у передмові до другої її частини. Завдяки наполегливій праці усіх членів Ділового комітету, редакційної колеґії і щедрих датків алюмнів УАГ. З усієї діяспори, вийшла друком „Ювілейна Книга" в 1978 році у Філядельфії. Імпозантний, мистецько оформлений мистцем Мироном Левицьким — том з цінними статтями, спогадами й світлинами. Поява книги під редакцією дир. Стефана Шаха і д-ра Богдана Романенчука, викликала не лише деякі критичні завваги, але також і схвальні відгуки в пресі, що дало заохоту до видання другої її частини, з огляду на залишений цінний матеріял, що не міг вміститися в першому томі. Проведено другу Ювілейну зустріч, що пройшла з повним успіхом. Зустрічі давніх друзів і колеґ були зворушливі, незабутні.

Проминуло чотири роки кропіткої праці, оформлення і доповнення матеріялів, збірка додаткових фондів. У 1982 році появилася друга частина „Ювілейної Книги УАГ", під редакцією д-ра О. Домбровського, чим Діловий комітет і Редакційна колеґія завершили свій великий мозольний та пам'ятний труд.

При кожній складній збірній праці доходить до певних хвилювань, напружених моментів, які вселяють сумніви чи й зневіру. Пригадую, що й ця велика своїм засягом, своєю складністю і своєю історичною важливістю праця мала ті хвилини. Та всі вони пішли у забуття. Залишився довершений вже труд: відзначено з гідністю першу українську середню школу клясичного типу, що стала виховницею цілих поколінь національно свідомих українців та цілий ряд визначних діячів, яким все життя присвічувала ідея української незалежної держави, рівнорядного члена великої европейської спільноти; гідно відзначено вповні демократичну навчальну установу, двері якої були відчинені для усіх верств населення України, зокрема Галичини, під різними займанщинами. Як згадує, реасумуючи 1968 року свої думки, о. митрат Мирослав Харина — ...„найбільшою заслугою цієї гімназії... є ота духовість, що її, поряд із знанням і наукою вирощувала у своїх студентів-учнів УАГ, та духовість, що дала нам силу перетривати найважчі часи, не заломившись національно, та духовість, що невидимо зв'язує нас із нашою Рідною Землею, Рідною Церквою, рідною культурою і давала і дає силу встоятись... Ми, колишні учні й абсольвенти УАГ Головної і Філії, з правдивою гордістю можемо глянути на її історичне минуле. Вона дала нам не тільки знання, але й незрушимі основи характеру... Абсольвент повинен був

(Закінчення на стор. 3)

УАКРАДА ВІДБУЛА 3-ТЮ КОНВЕНЦІЮ

(Продовження зі стор. 1)

ції), голова Крайової Ради УАКРади д-р Богдан Шебунчак, порушуючи справу об'єднання двох наших централь, сказав: ,,Переговори УАКРади і УККА — це замало. Треба хотіти прийти до згоди. Якщо цього не буде — нічого з переговорів не вийде. Не допоможуть і єпископи. Кажуть, не можна було договоритися. Моя відповідь: якщо буде добра воля — договоримося! А одна централя дуже потрібна".

Щодо СКВУ, то, на думку д-ра Б. Шебунчака, ,,ліквідувати його в пляні нема, але перебудувати таки треба".

В обговоренні звітів членів Екзекутиви виступили також Богдан Катамай, інж. Михайло Нич, Володимир Домашевський, Рома Дигдало та інші. Вони порушували справу об'єднання з УККА, говорили про ширше включення молоді до праці в наших організаціях, зокрема в УАКРаді, про допомогу Україні у зміцненні її державности тощо.

На адресу Конвенції надійшло чимало привітів від організацій та державних діячів як з країн нашого поселення, так і з України, зокрема від президента ЗСА Билла Клінтона та віцепрезидента Ала Ґора, від губернатора Ню Джерзі Джеймса Флоріо, від міністра оборони України Костянтина Морозова, від Світового Конґресу Вільних Українців, Українського Патріярхального Товариства, Пласту, УВАН, ЗУАДК та багатьох інших.

У вільний від засідань час присутні з великим зацікавленням оглядали виставку газет з України, яку організував д-р Євген Прийма у конференційній залі.

Під час полуденку, який вів Андрій Шевченко, виступив заступник голови УАКРади Іван Олексин. Багато уваги у своєму виступі він приділив допомозі Україні і участи в ній Української Американської Координаційної Ради. ,,Нині, коли ми маємо незалежну Україну, — сказав І. Олексин, — наші обов'язки щодо неї не зменшилися. Вільна Україна і далі потребує нашої допомоги". Він розповів, що УАКРада допомагає школам, лікарням, редакціям газет і журналів, згадав про тісну співпрацю з церквами — ,,твердинями нашого духовного життя". Промовець підкреслив, що перед Екзекутивою стоять відповідальні завдання: треба, зокрема, посилити організаційну працю, ,,притягнути у наші ряди більше талановитої молоді, яка вже народилася тут і добре знає американські обставини, а тому може більш успішно представляти інтереси України в американському світі". Щодо відносин з УККА, то, на його думку, ,,в останні роки вони дещо поліпшилися". Він висловив надію, що ,,рано чи пізно ми матимемо одну спільну централю". ,,Наша сила — в нас самих!" — сказав на закінчення І. Олексин.

Після полуденку відбувся панель на тему ,,Україна і ми", в якому взяли участь професор Ля Салл університету д-р Леонід Рудницький, голова Шкільної Ради д-р Євген Федоренко, економіст Андрій Шевченко, директор Інформаційного бюра УНСоюзу у Вашінґтоні Євген Іванців та архітект, пластовий діяч Юрій Савицький. Вів панель Зенон Василькевич.

У виступах панелістів відчувалася турбота про дальшу долю незалежної України. Порушувалися проблеми, з якими зустрілася молода держава, бажання допомогти їй у їх вирішенні.

Проф. Л. Рудницький говорив про ролю освіти у будівництві нової держави (,,Не так гроші, як знання потрібні Україні, особливо шкільні підручники"), про те, що ми повинні скрізь і всюди ширити правду про Україну. Однак, на його думку, ,,акція допомоги Україні вимагає від нас багато знань, вирозуміння і такту".

Темі освіти і шкільництва в Україні, але значно ширше і конкретніше, та про те, що вже зроблено і що плянується зробити найближчим часом, присвятив свій виступ д-р Є. Федоренко. ,,Впродовж неповних трьох років Шкільна Рада надіслала кільканадцять тисяч підручників своїх та інших видань на загальну суму 125,000 дол., — сказав він. — І якщо на початку вони йшли головним чином у західні області України, то тепер і в центральні, у східні. Встановлено також зв'язки з українськими громадами в колишніх республіках СССР, навіть в його далеких закутках — від Мурманська на півночі Росії до Владивостоку на Далекому Сході". Присутні на залі з хвилюванням слухали сповнені сердечної вдячности рядки з листів-подяк з України, що надійшли на адресу Шкільної Ради.

Особливо схвилював усіх лист від членів Хмельницького обласного об'єднання Товариства Української Мови ім. Т. Шевченка: ,,Сердечно дякуємо Вам за пакунки з книгами — з історії України, історії української культури, філософську лектуру, — писала голова об'єднання Зоя Діденко і підкреслила: — Ваша допомога неоцінима!" Розповідаючи про конкретні заходи, які Товариство Української Мови має змогу проводити завдяки отриманій літературі, вона завершує листа зворушливими словами, що кличуть до дальшого посилення праці: ,,Не сидимо, склавши руки, і результати таки бачимо: вже 28 шкіл із 30 міста Хмельницького — українські! Будьте певні, що й Ви до цього причетні своєю допомогою!"

Приємно слухати, приємно читати такі листи! А їх у Шкільній Раді — безліч. Однак, як сказав д-р Є. Федоренко, ,,весь час непокоїла думка: наших видань замало, вони аж ніяк не можуть задовольнити потреб шкільництва. А тим часом школи змушені користуватися застарілими підручниками т. зв. 'застійних' часів". І от у Шкільній Раді виникла думка друкувати підручники в Україні.

Після обговорення цієї ідеї з представниками педагогічної громадськости України — депутатом Верховної Ради Іриною Калинець, директором Гнідинської середньої школи і керівником експериментального центру національної освіти Валентиною Стрілько — та головним предсідником УНС У. Дячук, Координаційний Комітет Допомоги Україні на чолі з д-ром Богданом Бурачинським разом зі Шкільною Радою очолили задум і перебрали опіку

Члени панелю ,,Україна і ми". Доповідає проф. Л. Рудницький. Перший зліва — Є. Іванців.

Загальний вид на залю нарад.

над цією справою. В результаті спільних зусиль ще до початку 1992-93 навчального року було видано чотири підручники для молодших кляс: ,,Материнка", ,,Ластівка", ,,Біла хата" і ,,Писанка". Вихід у світ нових ориґінальних читанок став справжньою подією в житті педагогів та учнів шкіл України, і підручники ці швидко здобули визнання. Практична реалізація ініціятиви Шкільної Ради стала можливою завдяки щедрій фінансовій допомозі (а вона становила майже 200,000 дол.) доброчинної організації ,,Думки про віру" (100,000 дол.), Українського Народного Союзу (50,000 дол.) та української громади Америки. Згідно з домовленням з Міністерством Освіти України, вже видано ,,Історію України" Д. Дорошенка, а незабаром має появитися ,,Українське слово" у трьох томах (Хрестоматія української літературної критики XX ст.). Ці видання здійснюються фондами Українсько-Американської Асоціяції Маямі, Фльорида.

І хоч д-р Є. Федоренко не вклався у відведений реґляментом час, його не перебивали, уважно слухали. Адже справи, про які він говорив, турбують всіх. Бо головна проблема нині — повернути освіту в Україні у національне русло, виховати підростаюче покоління у національному дусі, а для цього, перш за все, треба видати навчальні підручники, сповнені національного змісту.

Три інші панелісти — Ю. Савицький, А. Шевченко і Є. Іванців — представники молодшого покоління, тому й погляди на допомогу Україні в них дещо інші. Ю. Савицький, наприклад, вважає, що ,,наш перший обов'язок — до нас самих, до наших дітей, до наших внуків. Якщо ми будемо сильні, якщо будемо твердо стояти на ногах, тоді й Україні зможемо допомогти". Його в першу чергу турбує, що кількість учнів у наших школах українознавства зменшується, що знижується їх рівень знання української мови. На його думку, ,,нам також потрібна допомога, щоб втримати нашу ідентичність у рамках американського громадянства".

А. Шевченко, як економіст, порушив справи економіки України, яка, за його словами, ,,стоїть на грані катастрофи", тому він вважає, що ми повинні всіма способами добитися, щоб американський Уряд допоміг Україні. При цьому слід вміло використовувати і американську пресу.

(Закінчення на стор. 4)

Спогад

(Закінчення зі стор. 2)

мати міцні підвалини-остої характеру галицького українця, який склав іспит зрілости у часах Визвольних Змагань та зложив дань мученичої крови нашій Церкві, починаючи з 1945 р."... (до кінця ворожої окупації).

Радісно було, коли в 1991 році міг відбутися вперше на рідній землі, у княжому Львові, Світовий з'їзд абсольвентів УАГ. Одночасно глибоким смутком наповнялося серце, гарячою сльозою зринали слова, подумані і вимовлені на цих сторінках спогаду: та вони всі з Ділового комітету і більшість із редакції обох частин ,,Ювілейної Книги", не змогли вже переступити верхів Ханаану й увійти в обітовану землю нашу... Може хоч душі тих людей великої любови споглядають з висот свого буття й перебувають незримо там у рідному і вільному Львові, у стіп св. Юра і своєї незабутньої ,,Альма Матер".

Д-р Д. Ціпивник...

(Закінчення зі стор. 2)

перешкодити активній співпраці всіх секторів країн діяспори з Україною. Міру допомоги Україні треба переглянути і координовати, зокрема, коли, (як це сталося в Канаді), у результаті такої допомоги серйозно зменшилися ресурси самої громади допомогти собі. Досягнувши і підтримуючи високий політичний, економічний та культурний профіль в Канаді, Конґрес Українців Канади зміг переконати уряд Канади бути одним із перших західніх урядів, що визнали декларацію незалежности України. Це, в свою чергу, спричинило участь України в зустрічах з головами урядів країн Економічної сімки, Світового банку, обміну амбасадами тощо. Країни діяспори не можуть дозволити собі на втрату такої ролі. Тому, вони повинні залишатися організаційно сильними, використовуючи свої людські ресурси ефективно. А ті країни діяспори, які це не відіграють такої ролі, повинні почати працювати над цим. Це мусить бути їхнім завданням. Сильна діяспора може полегшити укріплення сильної і демократичної України, яка потім зможе віддячитися збагачуючи громади діяспори. Світовий Конґрес Вільних Українців має унікальну ролю у цьому процесі.

УВАГА! УВАГА!

Пригадується, що

Посмертні повідомлення

до поміщення в щоденнику ,,СВОБОДА"

приймаються тільки до години 8:30 ранку,

якщо родина бажає їх мати надрукованими того самого дня:

ВІДДІЛ ОГОЛОШЕНЬ

Т-во Українських Інженерів Америки
Відділ Ню Йорк

ділиться сумною вісткою,
що в неділю, 19-го вересня 1993 р. відійшов у вічність
довголітній член Товариства, колишній голова Відділу
та член Головної Управи

св. п. інж.

ІГОР КМЕТА

Управа Відділу і членство висловлюють глибоке співчуття родині.

Управа Відділу Ню Йорк

В суботу, 11-го вересня 1993 року
помер
наш дорогий БАТЬКО

св. п.

ВАСИЛЬ СЕРДЮК

тлінні останки спочили біля дружини
св. п. ЛЮДМИЛИ ФАРАОНІВ-СЕРДЮК
у середу, 15-го вересня 1993 року
на цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У смутку —
син — БОГДАН ФАРАОНІВ з дружиною
ОЛЕЮ

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося жалобою, що в неділю, 3-го жовтня 1993 р.
відійшов у вічні оселі на 78-му році життя
наш дорогий
МУЖ, ТАТО І ДІДО

бл. п. пастор

ІВАН ПОЛІЩУК

Покійний народився 25-го вересня 1916 року в селі М'ятин, Рівенської области, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужено у вівторок, 5-го жовтня, а ВЕЛИЧНИЙ ПОХОРОН відбувся 6-го жовтня і тлінні останки покійного похоронено на Елмвуд цвинтарі в українській дільниці біля Чикаґо, Ілл.

У глибокому смутку розлуки і очікуванні водкресення мертвих залишилися —

дружина — ОЛЯ
сини — СВЯТОСЛАВ І ОЛЕКСАНДЕР
дочка — АННА, зять, невістки і внуки

,,Блаженні ті мертві, хто вмирає в Господі!" (Об. 14:13)

Із великим сумом повідомляємо,
що 3-го жовтня 1993 р. упокоївся в Бозі
в Чикаґо, Ілл.
наш дорогий
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ І ДІДУСЬ

сл. п.

Ярослав Баторфальви (Моньо)

нар. 1-го жовтня 1921 р. в Перемишлі

ПОХОРОН відбувся 6-го жовтня 1993 р. з катедри св. о. Миколая на місцевий цвинтар св. о. Миколая.

У глибокім смутку залишились:

дружина — МИРОСЛАВА
дочки —
ДАРІЯ з чоловіком ГРИГОРІЄМ КУЧМОЮ
ОКСАНА
внуки — АДРІЯНА, МАРКО І ЗОЯ
сестра — ОРИСЯ СВИСТУН з чоловіком РОМАНОМ та дітьми ЛІДОЮ, ОРЕСТОМ, АНДРІЄМ із родиною і ХРИСТЕЮ КРИНИЦЬКОЮ із родиною
братанки — РОМАН І ЮРІЙ БАТОРФАЛЬВИ із родиною
свати — АННА І ГРИГОРІЙ КУЧМИ
дальша родина в ЗСА, Канаді й Україні

Просимо про молитви за покійного.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Замість квітів просимо складати датки на спортовий фонд для змагунів України, учасників Світової Олімпіяди.

УСО ,,Тризуб" у Філядельфії, Па.
повідомляє, що
В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

МАРІЯНА КАПИЯ

відбудеться

БОГОСЛУЖЕННЯ за спокій душі покійного

в церкві Царя Хреста при Каюґа вул.
в неділю, 24-го жовтня 1993 р. о год. 11:30 ранку

Покійний був активним членом Спортового Товариства та багато разів виконував функції в його Контрольній Комісії.

Складаємо щире співчуття родині покійного та подяку всім, що зложили пожертви на УСО ,,Тризуб" замість квітів на могилу.

Управа УСО ,,Тризуб"

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
мого найдорожчого МУЖА

бл. п. д-ра

Олександра Нички

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в понеділок, 18-го жовтня 1993 року
о год. 10-ій ранку
в церкві св. Володимира у Ґлен Спей, Н. Й.

Цією дорогою складаю сердечну подяку родині, приятелям за усні, телефонічні і листовні співчуття в часі мого невимовного горя.

Дякую всім, що зложили пожертву на Фонд Дітям Чорнобиля і на фонд журналу ,,Патріярхат".

Хай Господь винагородить вас своїми ласками.

Дружина — ІВАННА з родиною

Плач...

(Закінчення зі стор. 2)

прийшлих людей, що понаїжджали хтозна-звідки, позаймали чужі оселі і часом, шпурляють знічев'я каміння у чорні вікна чорнобильських пусток? Ні 'Самоселами' у нас називають корінних жителів Українського Полісся. Старих людей, які з різних причин повернулися додому, в зону, — найбільше тому, що старих людей, як старі дерева, пересаджувати не можна... це особливий тип людей, — це люди, які втратили свою малу батьківщину, землю своїх предків, їх принизило горе, і тому вона їм тепер така дорога. І раз на рік, коли їм дозволено приїхати в зону на гробки, вони привосять з собою дітей і внуків. І якщо я бачила десь Україну в її повноцінному національному вияві, то це там. І якщо ви хочете знати, що таке патріотизм, то подивіться на цих 'самоселів', поклоніться їм за їхнє мучеництво".

І ще Ліна Костенко дорікає усяким організаційним комітетом за те, що не показали світові Україну крізь призму 800-ліття Чорнобиля: „Я певна, що в ЮНЕСКО не було б відхилена така дата. До Чорнобиля не байдужий увесь світ. Україну в світі знають мало. Або й зовсім не знають. Або знають в упереджених інтерпретаціях. А Чорнобиль знають усі. А якщо вдуматись, то Чорнобиль з його історичною долею, з усім комплексом його сучасних проблем, — це фактично модель України".

І при кінці цієї незвичної доповіді Ліна Костенко звертається до авторитету Міжнародної Асоціяції Україністів із таким закликом:

„І. Дайте імпульс створенню постійно діючої, функціональної наукової експедиції, котра, крім історико-культурних, етнографічних, могла б здійснювати дедалі актуальніші на сьогодні також і соціологічні, психологічні та правові дослідження. Аналізувати, діагностувати і прогнозувати ситуації в зоні, а в разі потреби давати кваліфіковані рекомендації і поради, а до наступного конґресу підготувати комплексну доповідь про цю свою вкрай необхідну роботу.

II. Допоможіть зняти образливу кличку 'самосели' з корінних жителів Українського Полісся, відгороджених від суспільства колючим дротом зони. Це ніякі не 'самосели'. Це останнє живе коріння нації в тій землі. Це абсолютно нове і трагічне явище сучасності — аборигени атомних резервацій.

III. І ще одне. Прошу взяти на себе високу ініціятиву оголосити цей реґіон України зоною національної трагедії. Непропустимо, щоб це була тільки 'зона отчуждения', 'зона радиоактивного загрязнения', зона хіп-хап, а в недалекій перспективі — криміногенна зона. Принаймні хоч тепер, в рік 800-ліття Чорнобиля, треба надати їй гідний моральний статус".

І ще на всіх під'їздах до Чорнобиля Ліна Костенко закликає поставити написи: „Спинися і схили голову! Перед тобою зона національної трагедії. Тут загинуло Українське Полісся. Пошануй його святу пам'ять і страждання цього народу!"

Розуміється, що ці святі слова напишуть державною українською мовою.

УАКРАДА ВІДБУЛА 3-ТЮ КОНВЕНЦІЮ

(Закінчення зі стор. 3)

„Допомога Україні через американські організації і Уряд" — такою була тема виступу Є. Іванціва. „Сьогодні ми вимагаємо від американського Уряду зміни політики щодо України і Росії, — сказав він. — Ми вимагаємо від ЗСА допомоги для України". Є. Іванців повідомив, що, як стало відомо, Уряд ЗСА повинен найближчим часом виділити для України 300 млн. дол.

Панель „Україна і ми", що його організував Євген Стахів, випав дуже вдало, всі доповіді були цікаві, не повторювали одна одну і викликали жваве обговорення. Особливо багато запитань було до д-ра Є.Федоренка. Модератор З. Василькевич щиро подякував панелістам, підкресливши, що „всі думки, всі виступи були надзвичайно корисні".

Після того як Микола Турецький подав касовий звіт Контрольної комісії, а Д. Ліщинський — Верифікаційної, делеґати одноголосно уділили абсолюторію уступаючій управі.

На закінчення денної програми до делеґатів зі словами щирого привіту звернувся сенатор з Ню Джерзі Френк Лотенберґ, який закінчив свій виступ словами „Слава Україні!" по-українськи.

За давньою доброю традицією, важливою частиною суботньої програми Конвенції був бенкет, що ним проводив д-р Ярослав Березовський. 7 година 30 хвилин вечора. Місця за головним столом займають духовні та громадсько-політичні діячі, шановані у громаді люди нашої діяспори: Митрополит Української Католицької Церкви Стефан Сулик, парох церкви св. Юра в Ню Йорку о. Патрикій Пащак, пастор Володимир Багрій, постійний представник України при ООН Віктор Батюк, голова Української Всесвітньої Координаційної Ради, депутат Верховної Ради України поет Іван Драч з дружиною Марією, У. Дячук, І. Олексин, д-р Б. Шебунчак, д-р І. Флис, Оксана Соловей проф. Юрій Шевельов, інж. З. Василькевич, Ігор Ґавдяк, інж. Юрій Іхтіярів, інж. Михайло Нич, А. Шевченко, заступник прокуратора Ґералд Менет. Бенкет відкрили молитвою Владика С. Сулик та пастор В. Багрій.

Ведучий бенкетом привітав також присутніх на залі представників організацій: д-ра Степана Вороха від Комітету Безсторонніх Організацій та від Товариства Українських Лікарів Північної Америки, інж. Володимира Гнатківського від Пласту, інж. Юрія Гончаренка від Товариства Українських Інженерів Америки, Наталію Даниленко від Союзу Українок Америки та Олександра Пришляка від Українського Патріярхального Товариства, делеґатів та гостей.

Зустрінутий бурхливими оплесками, з промовою виступив І. Драч, який розповів про теперішню ситуацію в Україні, про ті проблеми, які стоять перед нею і які доводиться переборювати молодій незалежній державі, про недоліки, які мають місце і з якими Уряд бореться. Незважаючи на економічні і політичні труднощі, Україна, на думку І. Драча, переборе їх і стане могутньою державою у колі вільних народів. Доповідач згадав про деякі аспекти політики Президента Леоніда Кравчука і підкреслив, що підтримує його як видатного державного і політичного діяча.

Потім відбулася церемонія вручення „Грамот заслуги" двом діячам — І. Драчеві і Ю. Шевельову — за вклад у розбудову української держави.

Про І. Драча як поета, депутата Верховної Ради України, громадського діяча говорила У. Дячук. Вона пригадала присутнім, що І. Драч — член Спілки Письменників України, автор багатьох книжок, у тому числі таких як „Соняшник", „Протуберанці сонця", „До джерел", „Корінь і крона", „Київське небо", „Соняччний фенікс", „Сонце і слово", „Шабля і хустина", „Київський оберіг", драматичної поеми „Дума про вчителя", збірки літературно-критичних статтей і есеїв „Духовний меч" та інших. Він — лавреат державної премії ім. Т. Шевченка та літературної премії Латвії ім. Ояра Вацієтіса (за переклад латиської поезії на українську мову).

Проф. Ю. Шевельова представив д-р Б. Шебунчак, з яким він познайомився у Львові 50 років тому. Ю. Шевельов — славіст-мовознавець, історик української літератури, колишній викладач, а потім доцент Харківського Університету, професор УВУ, університетів в Люнді, Швеція, Гарварді та Колюмбійського університету в Ню Йорку, колишній президент УВАН, колишній головний редактор журналу „Сучасність", автор багатьох праць з мовознавства та літературознавства, почесний доктор Альбертського, Канада, та Люндського, Швеція, університетів. Дякуючи за визнання його заслуг, проф. Ю. Шевельов поділився спогадами про перебування у Львові та знайомство з проф. В. Кубійовичем. Свій виступ він закінчив знаменною фразою: „Держава, яка не опікується духовністю своєї нації, ніколи не стане самостійною".

У мистецькій програмі виступили народні артисти України Дмитро Гнатюк та Марія Стеф'юк з Київського оперного театру ім. Т. Шевченка. Д.Гнатюк виконав арію Богдана з опери К. Данькевича „Богдан Хмельницький", „Гуцульську баляду" А. Кос- Анатольського та арію Виборного з опери М. Лисенка „Наталка Полтавка", а М. Стеф'юк — арію Ельвіри з опери Дж. Верді „Ернані" і „Соловейко" М. Кропивницького. На закінчення концерту народні артисти виконали дуетом зворушливу стрілецьку пісню „Повіяв вітер степовий", яку присвятили світлій пам'яті Р. Данилюка. Акомпаньював на фортепіяні лавреат міжнародного конкурсу піяністів у Парижі Володимир Винницький.

Молитвою, що її провів о. П. Пащак, закінчено конвенційний бенкет, у якому взяло участь коло 150 осіб, і перший день нарад.

У неділю, 3-го жовтня, після Богослужень в українських церквах, на яких побували делеґати і гості Конвенції, відбулися звіти Статутової, Резолюційної і Номінаційної комісій та вибір керівних органів УАКРади.

У результаті голосування до нової Управи ввійшли: Уляна Дячук — голова, Іван Олексин — перший заступник, Юрій Іхтіярів, Михайло Нич, Володимир Процик, Євген Стахів — заступники (в альфабетному порядку). секретарі: Осип Труш — протоколярний, Роман Барановський — кореспонденційний і пресовий референт; референти: Андрій Шевченко — фінансовий, Зенон Василькевич — організаційний, Марко Дацьківський — референт молоді; вільні члени: Ольга Нич, Роман Гаєцький, Андрій Скиба, Леонід Царик, Анатолій Фалько, Ігор Ґавдяк, Олександер Білевич, Оля Цегельська; Контрольна комісія: Петро Саляк — голова, Рома Дигдало, Микола Турецький, Олег Волянський, Степан Максим'юк — члени; Товариський суд: Ярослав Березовський — голова, Ірина Дорощак, Богдан Ясінський, Микола Домашевський, Петро Буняк — члени.

Закриваючи 3-тю Конвенцію УАКРади, У. Дячук подякувала за переобрання її головою та всім тим, які взяли участь у проведенні Конвенції, що пройшла на такому високому рівні. Вона запевнила присутніх, що докладе всіх сил і старань, щоб „праця наша і далі успішно продовжувалася як на терені ЗСА, так і в Україні, згадала про ті завдання, які стоять перед Екзекутивою у новій каденції, привітала всіх вибраних і перевибраних і побажала їм нових успіхів у виконанні завдань, які стоять перед УАКРадою.

У. Дячук та І. Олексин вручили д-рові Р. Барановському, кореспонденційному секретареві, подарунок за „солідну працю і швидке полагодження всіх справ". Зворушливий, д-р Р. Барановський щиро подякував за відзначення його заслуг і сказав, що „кожний, кому дозволяє здоров'я, повинен працювати для нашої справи, робити все те, що вимагають від нього народ і Україна!"

На закінчення усі відспівали український національний гимн.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ праці Роберт Райх заявив у вівторок, 12-го жовтня, що настоюватиме, щоб президент Билл Клінтон запропонував підвищення мінімальної заробітної платні бодай на .25 центів на годину. Платня тепер виносить 4.25 дол.